

การคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการทันตกรรม (Consumer Protection in Dental Services)

นโยบายสาธารณะว่าด้วยเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการทันตกรรม มุ่งที่จะคุ้มครองผู้บริโภคทางทันตกรรม เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีสุขภาพฟันและช่องปากที่ดี ได้รับสิทธิประโยชน์ที่จำเป็นพื้นฐานทางทันตกรรมอย่างเท่าเทียมกัน สามารถเข้าถึงบริการทันตกรรมในราคาที่เหมาะสม และได้รับความคุ้มครองความปลอดภัยจากสินค้าและบริการที่ไม่ปลอดภัยเกี่ยวกับฟันและช่องปาก โดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ มีส่วนร่วมในการดำเนินการคุ้มครองผู้บริโภค

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สิบเอ็ด

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การคุ้มครองผู้บริโภคด้านบริการทันตกรรม*

รับทราบว่า ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปีของกระทรวงสาธารณสุข มีเป้าหมายในการปรับชุดสิทธิประโยชน์ ลดความเหลื่อมล้ำของระบบหลักประกันสุขภาพ ๓ กองทุนหลัก โดยข้อมูลระบุว่าสิทธิประโยชน์ที่มีความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน คือสิทธิประโยชน์ด้านทันตกรรม

กังวลว่า ประชาชนในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระบบประกันสังคม และระบบสวัสดิการ รักษาพยาบาลข้าราชการ รวมถึงประชาชนผู้ไม่มีสิทธิสวัสดิการยังไม่สามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นพื้นฐานทางทันตกรรม อย่างเท่าเทียมกัน และสังคมไทยยังมีปัญหาเรื่องประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคทางทันตกรรม

ห่วงใยว่า การทำฟันเทียมแก่ประชาชน และการใส่เครื่องมือทางทันตกรรมจัดฟันเพื่อเลียนแบบการจัดฟันโดยผู้ที่ไม่มีความรู้ทางทันตกรรมที่ถูกต้อง และมีการโฆษณาหรือขายเครื่องมือ / อุปกรณ์ / วัสดุทางทันตกรรมเพื่อให้ประชาชนจัดฟันแฟชั่นด้วยตนเอง ก่อให้เกิดอันตราย เสี่ยงต่อการติดเชื้อและแผลเรื้อรังในช่องปาก

ชื่นชมว่า ทันตแพทยสภา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีการประสานความร่วมมือกันในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดในบริการทันตกรรมเถื่อน

ตระหนักถึง ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบการเข้าถึงบริการทางทันตกรรม ในระบบบริการรัฐร่วมเอกชนโดยมีการกำหนดราคาเบิกจ่ายค่าบริการและผู้รับบริการไม่ต้องสำรองจ่าย

*เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๑ / หลัก ๔

เห็นว่า ประชาชนในฐานะผู้บริโภคต้องได้รับการบริการทันตกรรมที่มีคุณภาพ มาตรฐาน ปลอดภัย สามารถเข้าถึงบริการทางทันตกรรมอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม รวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ ชองปากที่ถูกต้องและเหมาะสม

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ขอให้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ร่วมกับ สำนักงานประกันสังคม (สปส.) กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง กระทรวงสาธารณสุข ทันตแพทยสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกัน กำหนดชุดสิทธิประโยชน์หลักทางทันตกรรมครอบคลุมด้านส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟู ที่เท่าเทียมกัน และมีการกำหนดราคากลางที่จ่ายให้สถานบริการ โดยประกาศใช้ข้อกำหนด ภายใน ๑ ปี หลังจากรับรองมติ และทำหน้าที่สร้างการรับรู้สิทธิทางทันตกรรมและสื่อสารสาธารณะให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง

๒. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และสำนักงาน ปลัดกระทรวง ร่วมกับ สปสช. สปส. กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคประชาสังคม กำหนดให้มีระบบที่มี ประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกัน และดูแลสุขภาพด้านทันตกรรมทุกกลุ่มตั้งแต่ อยู่ในครรภ์มารดา ครอบคลุมคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยมีการกระจายทรัพยากร และบุคลากรที่ เพียงพอรวมทั้งพิจารณากำหนดให้เป็นตัวชี้วัดสำคัญของกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ขอให้ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สปสช. สปส. กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง และสถานบริการทันตกรรมเอกชนทั่วประเทศ พัฒนาระบบการเข้าถึงบริการทางทันตกรรมในระบบบริการ ภาครัฐและภาครัฐร่วมเอกชน โดยกำหนดราคาเบิกจ่ายค่าบริการ และจัดระบบให้ผู้รับบริการไม่ต้องสำรอง จ่ายก่อน มีการกำหนดนัดหมายล่วงหน้า รวมทั้งการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทันตกรรมราคาแพงร่วมกัน

๔. ขอให้ กรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข สปสช. ทันตแพทยสภา องค์กรคุ้มครองผู้บริโภค และผู้ให้บริการทางทันตกรรม พิจารณาและประกาศใช้อัตราค่าบริการทาง ทันตกรรมที่เหมาะสมและเป็นธรรม

๕. ขอให้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)

๕.๑ ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขให้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดฟันแฟชั่นและ ฟันเทียมเถื่อนเป็นเครื่องมือแพทย์ ที่กำหนดให้ ผู้ผลิต ผู้ขาย และผู้นำเข้า ต้องจดทะเบียนกับ อย. และ ควบคุมให้ขายเฉพาะสถานพยาบาลของผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมหรือผู้รับอนุญาตขายเครื่องมือแพทย์

๕.๒ จัดให้มีการจดทะเบียนแล็บทันตกรรม เพื่อควบคุมการผลิตเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และ กำหนดคุณสมบัติของช่างทันตกรรมที่ปฏิบัติงานในแล็บทันตกรรม

๕.๓ ร่วมกับทันตแพทยสภา ส่งเสริมให้ทันตแพทย์ใช้บริการจากแล็บทันตกรรมที่จดทะเบียนกับ อย.

๕.๔ ร่วมกับสมาคมช่างทันตกรรมแห่งประเทศไทยให้สมาชิกของสมาคมฯ และแล็บทันตกรรม เอกชนที่ยังไม่ได้รับการจดทะเบียน จดทะเบียนกับ อย.

๕.๕ ร่วมกับศูนย์วิชาการคุ้มครองผู้บริโภค จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คคส.) มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (มพบ.) และกลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) พัฒนา

กลไกการป้องกัน เฝ้าระวัง และพัฒนาต้นแบบการจัดการปัญหาจัดฟันแฟชั่นและฟันเทียมเถื่อน และขยายผลไปสู่การปฏิบัติให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๖. ขอให้ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ออย. สสจ. ทันตแพทยสภา และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินคดีกับผู้ให้บริการจัดฟันแฟชั่น และผู้ให้บริการทำฟันเทียมเถื่อน ในทุกฐานความผิดและทุกกรรมตามกฎหมายทุกฉบับ หากมีการกระทำผิดซ้ำให้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแจ้งเตือนภัยผู้บริโภค

๗. ขอให้ ออย. สคบ. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกองบังคับการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บก.ปอท.) เพิ่มมาตรการการเฝ้าระวัง ควบคุม บังคับใช้ กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบป้องกันการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับการโฆษณาหรือขาย เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ทางทันตกรรมและแจ้งเตือนภัยผู้บริโภคในสื่อออนไลน์และสื่อกระแสหลัก

๘. ขอให้ คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับพื้นที่ (พชอ. และ พชข.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับเครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายสมัชชาสุขภาพจังหวัด อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม./ อสส.) สภาเด็กและเยาวชน และเครือข่ายอื่นๆ ในชุมชน รวมทั้งทันตบุคลากรร่วมกันส่งเสริมการดูแลสุขภาพ ช่องปาก ให้ความรู้เกี่ยวกับบริการทันตกรรมที่ปลอดภัย เฝ้าระวัง ชีวเวชและจัดการปัญหาการจัดฟัน แฟชั่นฟันเทียมเถื่อน และสินค้าอันตรายทางทันตกรรมอื่นๆ ในพื้นที่

๙. ขอให้ กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ทันตแพทยสภา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคม สร้างความรอบรู้ทางทันตกรรมและสุขภาพ ช่องปาก และสร้างค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริการทันตกรรม

๑๐. ขอให้ กระทรวงสาธารณสุข คณะกรรมการกำลังคนด้านสุขภาพแห่งชาติ คณะทันตแพทยศาสตร์ และทันตแพทยสภา ร่วมดำเนินการจัดการเรียนการสอนและฝึกอบรมเพื่อสร้างทันตแพทย์ครอบครัว ทันตภิบาลครอบครัว และทันตบุคลากรในชุมชน โดยกำหนดสัดส่วนและการกระจายที่เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อสนับสนุนการให้บริการเชิงรุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนพิการและผู้ด้อยโอกาสในสังคม ทุกประเภท

๑๑. ขอให้ กระทรวงศึกษาธิการ คณะทันตแพทยศาสตร์ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ร่วมดำเนินการจัดการเรียนการสอน พัฒนา และประเมินสมรรถนะ ช่างทันตกรรม

๑๒. ขอให้ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และกระทรวงการคลัง ศึกษาวิจัยความเป็นไปได้ของการ จัดตั้งกองทุนทางทันตกรรม เพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพช่องปาก และการเยียวยาแก่ผู้เสียหายจากการ รับบริการในทุกระบบ และศึกษาอัตราค่าบริการทันตกรรมที่เหมาะสมและกระบวนการกำกับอย่างเป็นธรรม รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคทางทันตกรรม

๑๓. ขอให้ สปสช. กระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ร่วมกำหนด นโยบายที่สนับสนุนหน่วยบริการปฐมภูมิที่มีบริการทางทันตกรรมและส่งเสริมให้ประชาชนรับบริการทาง ทันตกรรมขั้นพื้นฐานโดยหน่วยบริการปฐมภูมิ ร่วมพัฒนาระบบส่งต่อที่เหมาะสม และมีการร่วมจัดระบบ บริการในพื้นที่

๑๔. ขอให้ เลขานุการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๑๓